

چهل حدیث درباره اهمیت کسب روزی حلال

<"xml encoding="UTF-8?">

حدیث اول

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله):

1. «طَلَبُ الْحَلَالِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ»

کار کردن برای کسب مال حلال، بر هر مرد و زن مسلمان واجب است.

«جامع الاخبار، ص 389، حدیث 1079»

حدیث دوم

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله):

2. «امْتَنُ عَلَيْنَا بِالنَّشَاطِ وَ اَعِزَّنَا مِنَ الْفَشَلِ وَ الْكُسَلِ وَ الْعَجْزِ وَ الْعِلَلِ وَ الضَّرَرِ وَ الضَّجَرِ وَ الْمَلَلِ»

(خدایا) نعمت سرزندگی و کوشایی را به ما ارزانی دار و از سستی، تنبلی، ناتوانی، بهانه آوری، زیان، دل مردگی و ملال، محفوظ مان دار.

«میزان الحکمه، ج 11، ص 5184»

حدیث سوم

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله):

3. «إِنَّ مِنَ الذُّنُوبِ ذُنُوبًا لَا يُكَفِّرُهَا صَلَاةٌ وَلَا صَدَقَةٌ، قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا يُكَفِّرُهَا قَالَ الْهُمُومُ فِي طَلَبِ الْمَعِيشَةِ»
بعضی از گناهان به وسیله نماز و صدقه هم آمرزیده نمی شوند. سؤال شد یا رسول الله! پس چه چیز موجب آمرزش آن است؟ فرمود: جدیت و تلاش در طلب معیشت.

«مستدرک الوسائل، ج 13، ص 13»

حدیث چهارم

رسول الله (صلی الله علیه و آله):

4. «الْعِبَادَةُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءٍ تَسَعَةٌ مِنْهَا فِي طَلَبِ الْحَلَالِ»
عبادت ده جزء است که نه جزء آن در کار و تلاش برای به دست آوردن روزی حلال است.

«مستدرک الوسائل، ج 13، ص 12»

حدیث پنجم

حضرت علی (علیه السلام):

5. «الْعَمَلُ الْعَمَلُ، ثُمَّ النَّهْيَةُ النَّهْيَةُ، وَالِاسْتِقَامَةُ الْإِسْتِقَامَةُ، ثُمَّ الصَّبْرُ الصَّبْرُ، وَالْوَرَعُ، إِنَّ لَكُمْ نَهَايَةً فَانْتَهَوْا إِلَى نَهَايَتِكُمْ»
کار کنید و آن را به پایانش رسانید و در آن پایداری کنید؛ آن گاه شکیبایی ورزید و پارسا باشید. همانا شما را پایانی است؛ پس، خود را به آن پایان (بهشت) رسانید.

«نهج البلاغه»

حدیث ششم

حضرت علی (علیه السلام):

6. «قَلِيلٌ تَدُومُ عَلَيْهِ، أَرْجَى مِنْ كَثِيرٍ مَمْلُوءٍ مِنْهُ»

کار (خیر) اندک، که بر آن مداومت ورزی، از کار بسیار که از آن خسته شوی، امیدوار کننده تر است.

«نهج البلاغه»

حدیث هفتم

حضرت علی (علیه السلام):

7. «عَلَيْكُمْ بِالْجِدِّ وَالْاجْتِهَادِ وَالْتَأَهُبِ وَالِاسْتِعْدَادِ»

بر شما باد به تلاش و سخت کوشی و مهیا شدن و آماده گشتن.

«نهج البلاغه»

حدیث هشتم

حضرت علی (علیه السلام):

8. «إِذَا هَبْتَ أَمْرًا فَقَعْ فِيهِ فَإِنَّ شِدَّةَ تَوَقُّيهِ أَعْظَمُ مِمَّا تَخَافُ مِنْهُ»

هرگاه از کاری ترسیدی، خود را به کام آن بینداز، زیرا ترس شدید از آن کار، دشوارتر و زیان بارتر از اقدام به آن کار است.

«غررالحکم، 8955»

حدیث نهم

حضرت علی (علیه السلام):

9. «طَاعَةَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ لَا يَحُوزُهَا إِلَّا مَنْ بَذَلَ الْجِدَّ وَاسْتَفْرَغَ الْجَهْدَ»

به طاعت خدای سبحان دست نباید مگر کسی که تلاش کند و نهایت کوشش خود را به کار گیرد.

«غررالحکم، 6009»

حدیث دهم

حضرت علی (علیه السلام):

10. «الشَّرْفُ بِالْهَمِّ الْعَالِيَةِ لَا بِالرَّمَمِ الْبَالِيَةِ»

شرافت به همت های بلند است نه به استخوان های پوسیده.

«نهج البلاغه»

حدیث یازدهم

حضرت علی (علیه السلام):

11. «اقْصِرْ هِمَّتَكَ عَلَى مَا يَلْزُمُكَ وَ لَا تَخْضُ فِيمَا لَا يَعْْنِيكَ»

همت خود را صرف چیزهایی کن که به آن نیاز داری و آنچه را به کارت نمی آید پیگیری مکن.

«نهج البلاغه»

حدیث دوازدهم

حضرت علی (علیه السلام):

12. «إِنَّ سَمْتَ هِمَّتِكَ لِإِصْلَاحِ النَّاسِ فَابْدَأْ بِنَفْسِكَ، فَإِنْ تُعَاطِيكَ صِلَاحُ غَيْرِكَ وَ أَنْتَ فَاسِدٌ أَكْبَرُ الْعَيْبِ»

اگر همت والای اصلاح مردم را در سرداری، از خودت آغاز کن، زیرا پرداختن تو به اصلاح دیگران، در حالی که خود فاسد باشی بزرگترین عیب است.

حدیث سیزدهم

حضرت علی (علیه السلام):

13. «قَدْرُ الرَّجُلِ عَلَى قَدْرِ هِمَّتِهِ»

اندازه هر کس به اندازه همت او است

«منتخب میزان الحکمة، 314»

حدیث چهاردهم

حضرت علی (علیه السلام):

14. «الْكَرْمُ نَتِيجَةُ عُلُوِّ الْهِمَّةِ»

کرم داشتن، زاییده بلندی همت است.

«غرر الحکم، 1477»

حدیث پانزدهم

حضرت علی (علیه السلام):

15. «كَفَى بِالْمَرْءِ غَفْلَةً أَنْ يَصْرِفَ هِمَّتَهُ فِيمَا لَا يَعْنِيهِ»

غفلت آدمی را همین بس که همتش را در آنچه به کارش نمی آید، صرف کند.

حدیث شانزدهم

حضرت علی (علیه السلام):

16. «كُنْ بِعَيْدِ الْهَمِّ إِذَا طَلَبْتَ، كَرِيمَ الظَّفَرِ إِذَا غَلَبَتْ»

هرگاه در پی چیزی هستی، بلند همت باش و آن‌گاه که چیره شدی، در پیروزی کریم باش.

«نهج البلاغه»

حدیث هفدهم

حضرت علی (علیه السلام):

17. «آفَةُ النَّجْحِ الْكَسَلُ»

آفت موفقیت تنبلی است.

«میزان الحکمه، ج 11، ص 5184»

حدیث هجدهم

حضرت علی (علیه السلام):

18. «مَنْ دَامَ كَسَلُهُ خَابَ أَمَلُهُ»

کسی که پیوسته تنبلی کند، در رسیدن به آرزویش ناکام ماند.

«میزان الحکمه، ج 11، ص 5184»

حدیث نوزدهم

حضرت علی (علیه السلام):

19. «مِنْ سَبَبِ الْجَزْمَانِ التَّوَانِي»

یکی از عوامل محرومیت سستی (در کار) است.

«نهج البلاغه»

حدیث بیستم

حضرت علی (علیه السلام):

20. «صَادُّوا التَّوَانِي بِالْعَزْمِ»

با عزم و اراده به جنگ سستی بروید.

«میزان الحکمه، ج 11، ص 5184»

حدیث بیست و یکم

امام حسن مجتبی (علیه السلام):

21. «لَا مُرُوَّةَ لِمَنْ لَا هِمَّةَ لَهُ»

کسی که همت ندارد مروت ندارد.

«بحار الانوار، ج 8، ص 111»

حدیث بیست و دوم

امام حسن مجتبی (علیه السلام):

22. «اتَّقُوا اللَّهَ عِبَادَ اللَّهِ وَ جِدُّوا فِي الطَّلَبِ وَ تَجَاهِ الْهَرَبِ وَ بَادِرُوا الْعَمَلَ قَبْلَ مُقَطَّعَاتِ النَّقِمَاتِ وَ هَادِمِ الْأَذَاتِ»
ای بندگان خدا! تقوا پیشه کرده و برای رسیدن به خواسته ها تلاش کنید و از کارهای ناروا بگریزید و قبل از آنکه ناگواری ها به شما روی آورند و نابود کننده لذات [مرگ] فرا رسد، به کار [های نیک] مبادرت ورزید.

«بحار الانوار، ج 1، ص 218»

حدیث بیست و سوم

امام حسن مجتبی (علیه السلام):

23. «وَ اَعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَ اَعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا»
برای دنیایت چنان کار کن که گویا برای همیشه [در این دنیا] خواهی بود. و برای آخرت [نیز چنان] سعی و تلاش کن که گویا فردا از دنیا خواهی رفت.

«تحف العقول، ص 408، ح 20»

حدیث بیست و چهارم

امام سجاد (علیه السلام):

24. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَ الْحَزَنِ وَ الْعَجْزِ وَ الْكَسَلِ»
بار خدایا، من از غم و اندوه و ناتوانی و تنبلی به تو پناه می برم.

«میزان الحکمه، ج 11، ص 5188»

حدیث بیست و پنجم

امام باقر (علیه السلام):

25. «إِيَّاكَ وَ الْكَسَلَ وَ الصَّجَرَ فَإِنَّهُمَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ»

از تنبلی و بی حوصلگی بپرهیز، زیرا که این دو کلید هر بدی می‌باشند.

«میزان الحکمه، ج 11، ص 5186»

حدیث بیست و ششم

امام باقر (علیه السلام):

26. «إِنِّي لأُبْغِضُ الرَّجُلَ أَنْ يَكُونَ كَسَلَانًا عَنْ أَمْرِ دُنْيَاهُ، وَ مَنْ كَسَلَ عَنْ أَمْرِ دُنْيَاهُ فَهُوَ عَنْ أَمْرِ آخِرَتِهِ أَكْسَلَ»

من مردی را که در کار دنیایش تنبل باشد مبعوض میدارم و کسی که در کار دنیا تنبل باشد، در کار آخرتش تنبل تر است.

«وسائل الشیعه، ج 12، صفحه 37»

حدیث بیست و هفتم

امام باقر (علیه السلام):

27. «إِيَّاكَ وَ الْكَسَلَ وَ الصَّجَرَ إِنَّهُمَا مِفْتَاحُ كُلِّ سُوءٍ»

از تنبلی و بی حوصلگی بپرهیز، زیرا که این دو کلید هر بدی می‌باشند.

«وسائل الشیعه ، ج 12، ص 39»

حدیث بیست و هشتم

امام صادق (علیه السلام):

28. «إِيَّاكَ وَ الْكَسَلَ وَ الصَّجَرَ فَإِنَّهُمَا يَمْنَعَانِكَ مِنْ حَظِّكَ مِنَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ»

از تنبلی و بی حوصلگی بپرهیز، زیرا که این دو خصلت تو را از بهره دنیا و آخرت باز می‌دارند.

حدیث بیست و نهم

امام صادق (علیه السلام):

29. «تَرْكُ التِّجَارَةِ يَنْقُصُ الْعَقْلَ»

رها کردن کسب و کار، عقل را کم می‌کند.

«وسائل الشیعه، ج 17، ص 14»

حدیث سی ام

امام صادق (علیه السلام):

30. «مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا اسْتَغْفَافاً عَنِ النَّاسِ وَ سَعِياً عَلَى أَهْلِهِ وَ تَعَطُّفاً عَلَى جَارِهِ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ مِثْلُ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ»

هرکس دنیا را طلب کند به قصد این که آبروی خود را از مردم حفظ، رفاه خانواده‌اش را تأمین و به همسایه اش کمک کند، وقتی با خدا دیدار کند، چهره اش همانند ماه شب بدر می‌درخشد.

«وسائل الشیعه، ج 17، ص 21»

حدیث سی و یکم

امام صادق (علیه السلام):

31. «كُلُّ ذِي صِنَاعَةٍ مُضْطَرَّرٌ إِلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ يَخْتَلِبُ بِهَا الْكَسْبُ: وَ هُوَ أَنْ يَكُونَ حَازِقاً بِعِلْمٍ مُؤَدِّياً لِلْأَمَانَةِ فِيهِ، مُسْتَمِلاً لِمَنْ اسْتَعْمَلَهُ»

هر اهل فنی برای موفقیت در کسب و کار خود (که کارش بگیرد) به سه مطلب نیازمند است:
تخصص و باهوشی در فن و حرفه مورد نظر.

- امین باشد و در کار و مال مردم، امانت و درستی را حفظ کند.
- با کارفرما و صاحب کار، خوش برخورد و خوش قلب باشد.

«بحارالانوار، ج75، ح235»

حدیث سی و دوم

امام صادق (علیه السلام):

32. «مَنْ طَلَبَ التَّجَارَةَ اسْتَغْنَى عَنِ النَّاسِ»

هرکس دنبال تجارت رود از مردم بی نیاز می شود.

«وسائل الشیعه، ج17، ص12»

حدیث سی و سوم

امام صادق (علیه السلام):

33. «يَا هِشَامُ! إِنْ رَأَيْتَ الصَّغِيرَ قَدْ اتَّقَى فَلَا تَدْعُ طَلَبَ الرِّزْقِ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ»

اگر در خط مقدم جبهه، درگیری شروع شد، باز هم کار کردن و طلب روزی را در آن روز ترک نکن.

«کافی، ج5، ص78»

حدیث سی و چهارم

امام صادق (علیه السلام):

34. «الكَادُّ عَلَى عِيَالِهِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

کسی که خود را برای روزی خانواده‌اش به زحمت می اندازد و کار می کند مانند رزمنده است که در راه خدا می جنگد.

حدیث سی و پنجم

امام صادق (علیه السلام):

35. «اَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ وَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا يَنْفَعُ اجْتِهَادٌ لَا وَرَعَ فِيهِ»

تو را به تقوای الهی و پارسایی و کوشش سفارش می‌کنم و بدان که کوششی که در آن پارسایی نباشد، سودی نمی‌دهد.

«کافی، ج 2 ص 76»

حدیث سی و ششم

امام صادق (علیه السلام):

36. «لَا تَكْسِلُوا فِي طَلَبِ مَعَايِشِكُمْ فَإِنَّ آبَاءَنَا كَانُوا يَرْكُضُونَ فِيهَا وَ يُطَلِبُونَهَا»

در طلب روزی و نیازهای زندگی تنبلی نکنید، چراکه پدران و نیاکان ما به دنبال آن میدویدند و آنرا طلب می‌کردند.

«وسائل الشیعه، ج 12، ص 38»

حدیث سی و هفتم

امام صادق (علیه السلام):

37. «لَا تَكْسِلْ عَنْ مَعِيشَتِكَ فَتَكُونَ كَلًّا عَلَى غَيْرِكَ»

در معاش دنیوی خود تنبلی مکن که سربار دیگران باشی.

«فروع کافی، ج 5، ص 86»

حدیث سی و هشتم

امام موسی کاظم (علیه السلام):

38. «إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَيَبْغِضُ الْعَبْدَ النَّوَامَ، إِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ الْعَبْدَ الْفَارِعَ»

خداوند دشمن بنده ای است که زیاد می خوابد و بیکار است.

«وسائل الشیعه، ج 12، ص 38»

حدیث سی و نهم

امام رضا (علیه السلام):

39. «الَّذِي يَطْلُبُ مَنْ فَضِّلَ يَكْفُ بِهِ عِيَالَهُ أَعْظَمُ أَجْراً مِنَ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

کسی که دنبال روزی می رود تا آبروی خود و خانواده اش را حفظ کند، اجر و پاداشش از رزمنده ای که در راه خدا جنگ می کند بیشتر است (عرق کارگر معادل خون شهید است).

«وسائل الشیعه، ج 17، ص 67»

حدیث چهلیم

40. «ابو عمرو الشیبانی: رأیت أبا عبد الله وبیده مسحاة وعليه إزار غلیظ يعمل فی حائط له والعرق يتصاب عن

ظهره فقلت: جعلت فداك أعطني أكفك فقال لی: إني احب أن يتأذى الرجل بحرّ الشمس فی طلب المعيشة»

ابو عمرو شیبانی نقل می کند: امام صادق (علیه السلام) را دیدم که در دستش بیلی بود و ازاری ضخیم بر تن داشت و در بوستان خود کار می کرد و عرق از پشت او سرازیر بود. عرض کردم: فدایت شوم! اجازه بدهید من به جای شما کار کنم. فرمود: من دوست دارم که مرد برای تأمین معیشت خود در گرمای آفتاب اذیت شود.

«کافی: ج 5، ص 77»